

**МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL CONFERENCE**

**СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
НАУКИ, ОСВІТИ, ТЕХНОЛОГІЙ І СУСПІЛЬСТВА**

**STRATEGIC GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT OF
SCIENCE, EDUCATION, TECHNOLOGY AND SOCIETY**

**Збірник тез доповідей
Book of abstracts**

**Частина 2
Part 2**

**5 листопада 2022 р.
November 5, 2022**

**м. Біла Церква, Україна
Bila Tserkva, Ukraine**

**МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
INTERNATIONAL SCIENTIFIC-PRACTICAL
CONFERENCE**

**СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ НАУКИ,
ОСВІТИ, ТЕХНОЛОГІЙ І СУСПІЛЬСТВА**

**STRATEGIC GUIDELINES FOR THE
DEVELOPMENT OF SCIENCE, EDUCATION,
TECHNOLOGY AND SOCIETY**

**Збірник тез доповідей
Book of abstracts**

**Частина 2
Part 2**

**5 листопада 2022 р.
November 5, 2022**

**м. Біла Церква, Україна
Bila Tserkva, Ukraine**

УДК 33
ББК 65

Стратегічні орієнтири розвитку науки, освіти, технологій і суспільства: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Біла Церква, 5 листопада 2022 р.): у 2 ч. Біла Церква: ЦФЕНД, 2022. Ч. 2. 59 с.

У збірнику тез доповідей представлено матеріали учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Стратегічні орієнтири розвитку науки, освіти, технологій і суспільства» з:

Аграрна дорадча служба НАСГДСУ

Боярський ФК НУБіП України

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

Вінницький національний аграрний університет

Волинський національний університет імені Лесі Українки

ВСП «Дубенський педагогічний фаховий коледж РДГУ»

ВСП «Ніжинський фаховий коледж НУБіП України

Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Державний торговельно-економічний університет

Державний університет імені Михайла Драгоманова

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ

Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського

Донецький національний університет імені Василя Стуса

Житомирський державний університет імені Івана Франка

Запорізький державний медичний університет

Західноукраїнський національний університет

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

Інститут географії НАН України

Інститут молекулярної біології і генетики НААН України

Інститут права ім. Князя Володимира Великого МАУП

Інститут тваринництва

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

КЗВО «Волинський медичний інститут»

Київський національний університет будівництва і архітектури

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького

Львівський національний університет імені Івана Франка

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

Миколаївський національний аграрний університет

Національний авіаційний університет

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

Національний університет «Львівська політехніка»

Національний університет «Одеська політехніка»

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Одеський національний медичний університет

**Поліський національний університет
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Спеціалізована прокуратура у військовій та оборонній сфері Офісу Генерального
прокурора України
Сумський національний аграрний університет
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Харківський національний медичний університет
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова
Черкаський державний бізнес-коледж**

У збірнику тез доповідей висвітлюються результати наукових досліджень з актуальних питань науки, освіти, технологій і суспільства.

Тематика конференції охоплює актуальні проблеми: педагогічних наук; архітектури та мистецтвознавства; економічних наук; юридичних наук; психологічних наук; медичних наук; сільськогосподарських наук; ветеринарних наук; технічних наук; історичних наук; філософських наук; географічних наук; фізичного виховання та спорту; державного управління; соціальних комунікацій.

Видання розраховане на науковців, викладачів, працівників органів державного управління, студентів вищих навчальних закладів, аспірантів, докторантів, працівників державного сектору економіки та суб'єктів підприємницької діяльності.

ЗМІСТ
CONTENTS

СЕКЦІЯ 12. ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ SECTION 12. PEDAGOGICAL SCIENCES	7
<i>Гасвець Я. С.</i> ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	7
<i>Войтків Г. В., Катрич С. В.</i> РОЛЬ КОМПЕТЕНТІСНО ЗОРІЄНТОВАНИХ ЗАВДАНЬ ПРИ ВИКЛАДАННІ КУРСУ «ПРИРОДНИЧІ НАУКИ»	8
<i>Кирилюк С. Ю.</i> ПРОБЛЕМИ ТА ОБГОВОРЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ	9
<i>Житинська М. О.</i> ПРОФЕСІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇСФЕРИ ДО РОБОТИ З ЛЮДЬМИ ПОХИЛОГО ВІКУ В УМОВАХ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ	11
<i>Корпан А. С.</i> ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ ОСВІТИ	12
<i>Кривошея Т. М., Низовець Г. С.</i> ФОРМУВАННЯ ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ТЕХНОЛОГІЇ «КОЛЬОРОВІ ЧИСЛА» КЮЇЗЕНЕРА	15
<i>Левкова А. О.</i> БЛОГ ЯК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ У РОБОТІ ВЧИТЕЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	16
<i>Лісова Л. І.</i> ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ ЗАСВОЄННЯ АРИФМЕТИЧНИХ ЗАДАЧ МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ	18
<i>Нагайчук О. В.</i> ЯК СТВОРИТИ ПСИХОЛОГІЧНО БЕЗПЕЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ДЛЯ ШКОЛЯРІВ ПІД ЧАС НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ	19
<i>Найда Р. Г.</i> ВИКОРИСТАННЯ СПАДЩИНИ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО У МЕТОДИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ	20

2. Шеремет М. К., Резвіна Л. І. Нейропсихологічний аспект специфіки розвитку мислення та мовлення у дітей з незрозумілим піднебінням / Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського державного університету: Серія соціально-педагогічна. Випуск 10 / За ред. О. В. Гаврилова, В. І. Співака. Кам'янець-Подільський: Абетка-Нова, 2008. С. 231 – 237.

3. Основні чинні кодекси України / Уклад. Ю. П. Єлісєвенко. К.: Махаон, 2003. С. 533.

4. Тарасун В. В., Гаврилова Н. С. Особливості навчання математики молодших школярів з порушеннями мовленнєвого розвитку: Навчальний посібник. Кам'янець-Подільський: ПП Мошинський В.С., 2007. 268 с.

УДК 37.091.212:159.9-049.5]:347.132.15

Нагайчук О. В.

к.п.н., доцент,
доцент кафедри техніко-технологічних дисциплін,
охорони праці та безпеки життєдіяльності,
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини

ЯК СТВОРИТИ ПСИХОЛОГІЧНО БЕЗПЕЧНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ДЛЯ ШКОЛЯРІВ ПІД ЧАС НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ

Після початку широкомасштабного вторгнення питання безпеки вийшло на зовсім інший рівень. Военні виклики і ризики – частина нашого життя і ми маємо бути готові захистити себе і учнів. Наскільки педагог вміє зберігати внутрішній спокій під час стресових ситуацій – настільки він працездатний, активний, здатний робити користь для себе, колег та школярів.

Іноді важко захистити й ізолювати дітей від стресових факторів, особливо тих, які перебувають поза нашим контролем. Однак є деякі прості речі, які вчителі можуть зробити, щоб створити сприятливе середовище для своїх учнів та зменшити вплив надзвичайних ситуацій. В першу чергу необхідно створити комфортні умови для обговорення з підлітком небезпечної події та його почуттів. Важливо прислуховуватись до думок і страхів, не засуджуючи їх. Необхідно прийняти негативні емоції дитини і навчитися з ними працювати. Приділяти підліткам достатньо уваги, за можливості допомогти їм займатися звичними справами.

Щоб створити психологічно безпечне середовище для школярів, педагоги можуть скористатися наступними ефективними порадами [1]:

– Менше логіки – більше емпатії. Допоможіть школяру прожити почуття, не знецінюйте їх. Вчіться правильно підтримувати. Проявляйте співчуття. На цьому етапі не варто радити вчитись ставитися до всього спокійно і випромінювати світло та любов. Підкресліть, що його почуття – нормальні, поясніть що чує його. У цьому допоможуть такі слова: «Я повністю розділяю твої емоції/співчуваю/розумію твій біль» або «Мені дуже шкода, що це сталося». Дитина буде розуміти, що вона не залишилась один на один зі своїми переживаннями.

– Цікавтеся першими. Навіть якщо дитина не говорить про свої переживання, то варто запитати про її почуття. Дайте зрозуміти, що дитина може поговорити з вами тоді, коли захоче.

– Говоріть правду. Якщо дітям все не розповідати, то вони обов'язково це дофантазують [1]. Наведіть факти про те, що сталося, і поясніть, що відбувається зараз. Діліться власним баченням ситуації, при цьому намагайтеся бути емоційно стриманими та зберігати позитивну риторику (Ми переможемо, можуть бути втрати і певні труднощі...).

– Обмежте потік новин. Перенасичення інформацією вичерпує ресурси нервової системи так, що вона втомлюється і не може реагувати на інші виклики, які постають. Дбайте про те, щоб діти не споглядали те, що може травмувати їх психіку (фото та відео обстрілів, розповідей про власний чи чужий травматичний досвід).

– Піклуйтеся про медіа грамотність підлітків. Спостерігайте за тим яку інформацію діти споживають та з яких ресурсів. Інформація може бути неправдива, недостовірною, може бути частиною інформаційно-психологічної операції або бути спрямованою на дітей. Щоб

поширити серед них паніку, отримати потрібну інформацію, заволодіти приватними даними, тощо.

– Не використовуйте заклик до сили. Для дитячої психіки слова «тримайся» та «зберись» можуть мати зворотний ефект. Краще сказати: «Якщо трапляються непередбачувані ситуації, то всім нам потрібно справлятися з ними по-новому...».

– Фокусуйте увагу дітей на тому, що вони можуть зробити і що залежить від них. Обговоріть із учнями як треба поводитись, щоб залишитись в безпеці та не ушкодитись. На жаль, у час війни ми не можемо контролювати все, навіть відповідати за власну безпеку. Тому потрібно наголошувати на тому, що ми можемо зробити для того, аби все від нас залежне було зроблене. Наприклад, підготувати «валізку безпеки», зарядити телефон і павер банк, тощо.

– Запитайте, ЯК ви можете допомогти. Якщо ви до кінця не впевнені, яку лінію поведінки обрати, то запитайте: «Як я можу тебе підтримати?» та «Що я можу для тебе зробити?». Це прості, але ефективні фрази [1].

– Заохочуйте школярів підтримувати та допомагати одне одному, надавайте їм можливість бути корисними. Розкажіть про те, що люди зараз один одному допомагають. Усі об'єдналися заради спільної мети - нашої перемоги. Не тільки на рівні людей, а і на рівні країн. Ми залишилися не самі і можемо розраховувати на допомогу інших. Так само як і діти – можуть розраховувати на нашу допомогу [2].

– Обережно закінчуйте розмови. Дитині важливо знати, що вона не залишиться на самоті. Коли ви завершуєте розмову про важливі речі, оцініть рівень її тривожності. Нагадайте учню, що ви піклуєтесь про нього, слухаєте його і що він може у будь-який час поговорити з вами на будь-які теми, які його хвилюють [1].

Таким чином, використовуючи ці поради, вчитель зможе створити психологічне безпечне середовище для своїх учнів та частково зменшити вплив надзвичайних ситуацій на їх психіку.

Список літератури

1. Хижинська Я. Підтримка дітей під час війни: яких помилок уникнути?
URL: <https://osvitoria.media/experience/pidtrymka-ditej-pid-chas-vijny-yakuh-pomylok-unyknuty/>.

2. Як підтримати дітей у часи невизначеності та стресу. Поради для батьків.
URL: https://www.unicef.org/ukraine/stories/7-tips-for-parents?fbclid=IwAR11EqGn7TVwJ-brkhhmKMtc5N0igxq7zXbMDDWxI7k_EJnG8-gwT-KAhZs.

Найда Р. Г.

кандидат педагогічних наук, доцент,

ВСП «Дубенський педагогічний фаховий коледж РДГУ»

ВИКОРИСТАННЯ СПАДЩИНИ В.О. СУХОМЛИНСЬКОГО У МЕТОДИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ

У педагогічній спадщині В. О. Сухомлинський можна знайти вичерпні відповіді на безліч актуальних запитань дошкільної галузі освіти щодо виховання, розвитку і навчання дітей до школи. Зауважимо, що в назві жодної статті і книги науковця відсутні терміни «дошкільне виховання», «дошкільна освіта», натомість їх змістове спрямування можна впевнено назвати фундаментальними концептами виховання і навчання дитини в період дошкільного дитинства. Провівши аналіз педагогічної парадигми В. О. Сухомлинського, можемо виокремити низку педагогічних концептів, на яких ґрунтується дошкільна педагогіка і всі фахові методики, розглядаючи їх як теоретико-наукові засади кожного навчального предмета. До них належать: дитиноцентризм (культурологічний, морально-етичний), природодоцільний, лінгводидактичний та родинновиховний концепти.

Розглянемо окремі із них. Дитиноцентризм. У періодизації людського життя є особливий період – період дошкільного дитинства, період пізнання дитиною світу дорослих, людських відносин, у процесі яких відбувається формування у дитини тих якостей і властивостей людини і громадянина, які в майбутньому будуть визначати смисл і мету її життя, її потреби, спрямованість її праці і професійної діяльності. Світ дитинства має свою дитячу субкультуру, свої уявлення, свій стиль життя, свою мову, свій спосіб